

Foto: Norges idrettsforbund

Trygghet og trivsel i frivillige lag og organisasjoner

EN KARTLEGGING I MØRE OG ROMSDAL 2020

KARTLEGGINGEN ER ET SAMARBEID MELLOM:

Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Møre og Romsdal fylkeskommune,
Kompetansesenter Rus Midt-Norge
NFF Nordmøre og Romsdal,
Sunnmøre Fotballkrets,
Møre og Romsdal Skikrets,
Norsk Friidrett Møre og Romsdal,
Møre og Romsdal Røde Kors,
Møre og Romsdal Musikkråd,
Nasjonalforeningen for folkehelsen Møre og Romsdal
Romsdal og Nordmøre Speiderkrets
Møre og Romsdal idrettskrets

Sammendrag

Målet med undersøkelsen var å innhente kunnskap, kartlegge frivillige lag og organisasjoner i Møre og Romsdal sine rutiner med å lage seg egne retningslinjer, samt å skape blest om dette viktige arbeidet.

Resultatene er basert på svarene som kom inn gjennom spørreundersøkelsen som ble sendt ut til frivillige lag og organisasjoner. Undersøkelsen er gjennomført i perioden 10. januar - 1. februar 2020.

Undersøkelsen viser mange positive tendenser og generelt sett ser det ut til å stå bra til i frivillige lag og organisasjoner i fylket.

Representasjon og rolle i organisasjonen

Undersøkelsen ble sendt ut til frivillige lag og organisasjoner via nyhetsbrev, sosiale medier og eksisterende offentlige og personlige nettverk. Totalt kom det inn 111 svar der 108 er tellende, dette fordi to av idrettslagene svarte henholdsvis to og tre ganger. Svarene fra disse står i samsvar og vi har derfor valgt å telle dem to ganger.

Majoriteten av svarene kommer fra idrettslag, og det er i hovedsak styreledere som har svart på vegne av lagene. Det er kommet svar fra både fleridrettslag og særvidrettslag og mange ulike idretter er representert. Det er også kommet svar fra en særkrets i fylke.

Svarene fra andre frivillige lag og organisasjoner er også i hovedsak sendt inn av leder i laget/organisasjonen. De svarer på vegne av LHL, Røde Kors, ungdom- og fritidsklubber, søndagsskole, frivilligsentral, speider, korps, kor, 4H, bygdekvinnelag, festival og teater.

Fordelingen geografisk viser at Sunnmøre topper svarlista, for Nordmøre og Romsdal er svarene likt fordelt.

Målgruppe som aktiviteten tilrettelegges for

De fleste av de som har svart tilrettelegger tilbud og aktivitet for alle aldersgrupper det vil si barn, ungdom og voksne/eldre.

7 av de som svarer har kun aktivitet for barn, 9 har kun aktivitet for ungdom og 8 av har kun tilrettelegging av aktivitet for voksne og eldre.

Egne retningslinjer for å ivareta medlemmer/deltakere

I overkant av 60% av de som svarer har laget retningslinjer for å ivareta medlemmer i sin organisasjon. Retningslinjene ligger enten i egne dokumenter, i klubbhåndbok og/eller nedskrevet som egne forskrifter. Disse ser også viktigheten av å ha egne retningslinjer. Blant de som svarer at de ikke har laget egne retningslinjer, er det mange som skriver at de forholder seg til hovedorganisasjonen sine retningslinjer.

Det er dessverre noen organisasjoner med aktivitet for barn og ungdom som svarer at de ikke har jobbet med retningslinjer og heller ikke ser nødvendigheten av det, da de aldri har opplevd problem i organisasjonen.

Temaer knyttet til retningslinjer.

Vi spurte de organisasjonene som svarte **ja** på spørsmålet om de har egne retningslinjer, om hvilke temaer de har retningslinjer for. Her var det mulig å krysse av for flere og følgende alternativ var satt opp:

- sosial inkludering/integrering,
- mobbing,
- kosthold, søvn eller andre levevaner,
- bruk av rusmiddel,
- tobakksbruk (røyk og snus),
- bruk av sosiale media/publisering av bilder av barn på nett,
- trafiksikkerhet,
- seksuell trakassering og overgrep,
- Fair play,
- foreldre- og trenervett regler,
- økonomiske barrierer for deltakelse,
- reise i regi av organisasjonen
- annet

Det som flest rapporterer å ha retningslinjer for er: *sosial inkludering/integrering, retningslinjer mot bruk av rusmiddel og regler for Fair Play. Tobakksbruk (røyk og snus), kosthold, søvn eller andre levevaner og trafiksikkerhet* scorer lavest.

Under «annet» så svarte flere at de arrangerer egne temakvelder mot for eksempel mobbing og at de har regler knyttet til oppførsel og inkludering. I tillegg til sine egne retningslinjer, bruker også mange av de som har svart hovedorganisasjonen sine retningslinjer. Dette er positivt.

Formidling av retningslinjene

Organisasjonene rapporterer om ulike måter å formidle retningslinjene sine på. Majoriteten sier de formidler informasjon via hjemmesider, medlemsmøter, foreldremøter og gjennom møter med de tillitsvalgte. I overkant av en tredjedel rapporterer at retningslinjene formidles via sosiale medier. Her var det mulig å krysse for flere, og svarene gjenspeiler at det er ulike måter å formidle retningslinjene på. En liten prosentandel rapporterer at retningslinjene videreformidles på annen måte, eksempel på det er gjennom vedtekter, håndbok, baneregelverk, e-post til foreldre og ved oppstart av ny aktivitet hvert år.

Ønsker organisasjonene hjelp til å lage retningslinjer for trygghet og trivsel og hva trengs det i tilfelle hjelp til?

Dette spørsmålet er besvart via kommentarer. De fleste ønsker ingen hjelp til å lage egne retningslinjer og flere av de som ikke har egne retningslinjer svarer at de bruker hovedorganisasjonen sine retningslinjer. Noen få har svart at de ønsker hjelp, noen er usikre og noen er åpne for å få ferdige maler. Det er dessverre også noen som ikke ser verdien i det å ha retningslinjer.

Politiattest

Det ble spurt om organisasjonene krever politiattest av tillitsvalgte og her svarer 76% **ja** på det spørsmålet. Det er gledelig å lese at så mange har det, men også bekymringsfullt at en del av de som tilrettelegger tilbud for barn og ungdom svarer **nei** på dette spørsmålet. Det å kreve

politiattest er en viktig del av det forebyggende arbeidet for å unngå uheldige hendelser. Dette er, sammen med andre tiltak, et viktig verktøy for å forhindre at de som er ute etter å komme i kontakt med barn og ungdom via frivillige lag og organisasjoner og som ønsker å utnytte denne situasjon, får denne muligheten.

Når det gjelder barn, ungdom og utviklingshemmede så krever flere hovedorganisasjoner at de som jobber og /eller har verv med tilknytning til disse gruppene, skal fremvise politiattest.

Norges idrettsforbund er en av disse organisasjonene og de sier følgende:

Norges idrettsforbund jobber kontinuerlig for at idretten skal være et trygt og godt sted for alle medlemmer. Som en viktig del av dette arbeidet skal alle som utfører oppgaver i norsk idrett, som innebærer et ansvars- eller tillitsforhold overfor mindreårige eller personer med utviklingshemming, fremvise politiattest (barneomsorgsattest).

Det gjøres for å bidra til at slike oppgaver kun utføres av skikkede personer, gjennom at personer som kan utgjøre en risiko for overgrep eller skadelig innflytelse forhindres fra å påta seg slike oppdrag. Ordningen omfatter både ansatte og frivillige over 15 år, og gjelder uansett om personen får lønn for oppgavene som utføres eller ikke.

En fintelling viser at 11 idrettslag svarer at de **ikke** krever politiattest av sine tillitsvalgte. Alle disse har aktivitet for barn og ungdom, eller ungdom. 13 idrettslag har unnlatt å svare på dette spørsmålet, noen av dem har kun aktivitet for voksne og eldre.

Når det gjelder de øvrige organisasjonene som har svart, er det 3 som svarer nei og 6 som ikke har svart i det hele tatt.

Oppsummering av resultat

Det står bra til blant frivillige lag og organisasjoner i fylket og mange jobber med trygge rammer og det å skape positive miljøer. Allikevel er det bekymringsfullt at noen av idrettslagene som har aktivitet for barn og unge ikke krever politiattest av de som tilrettelegger for aktiviteten, dette til tross for at de er pålagt det. Det er også fortsatt noen frivillige lag og organisasjoner som ikke ser betydningen av å ha tydelige retningslinjer og det å jobbe forebyggende for å unngå uheldige situasjoner. Det at frivillige lag og organisasjoner lager sine egne retningslinjer og forankrer dem i egen organisasjon vil gi positive resultater for miljø og trivsel. Dette vil også være viktig for å forebygge hendelser som seksuell trakassering og overgrep, mobbing, rusbruk og andre uheldige situasjoner. Hvis den enkelte organisasjon ikke har kapasitet eller mulighet til å lage sine egne retningslinjer, er det flott om man bruker hovedorganisasjonens sine, eller ser til andre som har gjort en jobb med dette.

Det er også viktig at organisasjoner som tilrettelegger aktivitet for mindreårige, det vil si personer under 18 år og personer med utviklingshemming stiller krav om Politiattest. Dette kan være med på å forebygge uheldige situasjoner, samt at man unngår at personer med uheldige hensikter tar på seg verv tilknyttet barn og ungdom.

Vi håper undersøkelsen kan være med å bidra i arbeidet med å skape trygghet og trivsel for alle involverte i lag og organisasjoner, og at enda flere ser viktigheten av å lage retningslinjer, samt bruke og bekjentgjøre dem. Det er viktig å lære av hverandre, bruke maler som allerede finnes som inspirasjon og ta diskusjonen i inn egen organisasjon.

Innhold

Sammendrag.....	1
Forord	5
Innledning og bakgrunn	5
Bærekraft og Frivillighet	7
Metode	9
Resultat.....	10
Konklusjon.....	16
Veien videre.....	17

Forord

Rapporten viser resultatene fra en kartlegging gjort i frivillige lag og organisasjoner i fylket vinteren 2020. Undersøkelsen er sendt ut til frivillige lag og organisasjoner i fylkets 26 kommuner.

Vi takker masterstudent Seada Saldic ved Sport Management studiet, og bachelor student Marcus Jørgensen ved Vernepleiestudiet, begge tilhørende Høgskolen i Molde. De har vært behjelpelige med analyse og etterarbeid.

Samarbeidsaktørene for undersøkelsen vil også takke frivillige lag og organisasjoner som tok seg tid til å svare på undersøkelsen. Uten disse ville vi ikke fått et bilde på hvordan det står til i fylket vårt.

Vi håper resultatene kan bidra til en bevisstgjøring rundt viktigheten av å jobbe med retningslinjer og viktigheten av at barn, ungdom og voksne opplever møtet med frivillige lag og organisasjoner som trygt og forutsigbart.

Innledning og bakgrunn

Det dukker til stadighet opp saker som vedrører barn og unges manglende trygghet i forbindelse med deltakelse i fritidsaktiviteter. Det være seg saker om mobbing, seksuell trakassering, rusmiddelmissbruk m.m. Vi vet at mange organisasjoner jobber med å sette fokus på at det skal være trygt og trivelig å delta og har satt dette i system.

Mange organisasjoner jobber med dette kontinuerlig. Idrettsorganisasjonen er et eksempel som har systemer, regler og retningslinjer som lagene lokalt kan ta i bruk. Et godt eksempel på dette er Fotballforbundet sitt kvalitetsklubbprosjekt, der temaet «Trygge rammer» inngår som en del av innholdet.

Vi ønsker at alle frivillig lag og organisasjoner har retningslinjer for hvordan man vil ha det i sin organisasjon, gjerne gjennom en klubbhåndbok eller et annet dokument.

Prosjektet «Trivsel og Trygghet i frivillige lag og organisasjoner i Møre og Romsdal» startet i 2011. Mandatet kom fra Møre og Romsdal fylkeskommune sin ressursgruppe innen Rusforebyggende arbeid og det ble dette året satt ned en arbeidsgruppe. Denne bestod av representanter fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Møre og Romsdal fylkeskommune, Møre og Romsdal idrettskrets, Kompetansesenter Rus – Midt-Norge og Actis Møre og Romsdal. Målet var å sette fokus på arbeidet med en ansvarlig rusmiddelkultur i idretten – med fokus på temaene idrett, alkohol og tobakk.

Med dette som utgangspunkt arrangerte vi konferansen «Idrett, Rus og Snus» våren 2012, med 190 deltakere.

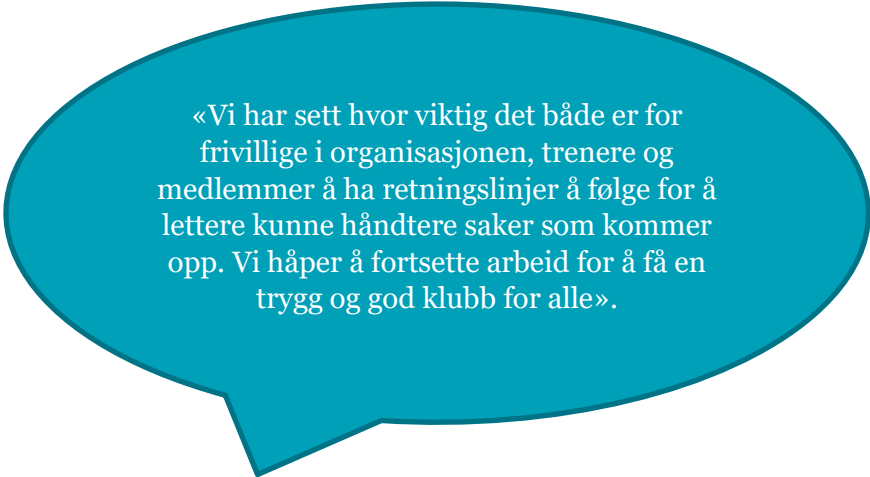
Etter prosjektet fortsatte arbeidsgruppa med jevnlige møter, etter hvert ble også Røde Kors Møre og Romsdal og Møre og Romsdal Musikkråd inkludert. Vi laget brosjyren «Trivsel og trygghet i frivillig sektor», som finnes på nett og i papirutgave. Denne er også oversatt til engelsk:

https://stolav.no/PublishingImages/korus/rusmiddelforebygging-og-folkehelsearbeid/trivsel-og-trygghet-i-frivillig-sektor/Trygghet%20i%20frivillig%20sektor_digital%20oversjon.pdf

Våren 2015 ble konferansen «Idrett, Rus og Snus» fulgt opp med en ny konferanse som ble arrangert i Ålesund. Temaet på denne konferansen var «*Hvordan kan organisasjoner best mulig skape trygghet og trivsel for barn og ungdom, foreldre og ledere*». Konferansen hadde ca. 70 deltakere. I forkant av denne ble det gjennomført en spørreundersøkelse om trygge rammer der svarene ble presentert på konferansen. Det ble også skrevet en rapport om dette arbeidet.

I 2017 fikk Kompetansesenter Rus – Midt-Norge og Møre og Romsdal idrettskrets et spesielt ansvar for at flere organisasjoner skulle lage seg egne retningslinjer. Dette lå som et eget punkt i *Handlingsprogrammet knyttet til Regional delplan folkehelse 2017* (1) og førte til at arbeidet og den felles satsinga ble gjenopptatt. I løpet av 2018 og 2019 ble det avholdt flere møter og flere aktører ble med.

I 2019 ble det også gjennomført en spørreundersøkelse blant elever i videregående skole og noen ungdomsskoler i regi av fylkeskommunen, begge fotballkretsene og idrettskretsen (4). Målet med undersøkelsen var å finne ut hvorfor de som driver med organisert og/eller egenorganisert aktivitet gjør det og hvorfor de som har sluttet med organisert aktivitet har sluttet. Ungdommens svar forsterker viktigheten av å jobbe med trygge rammer.

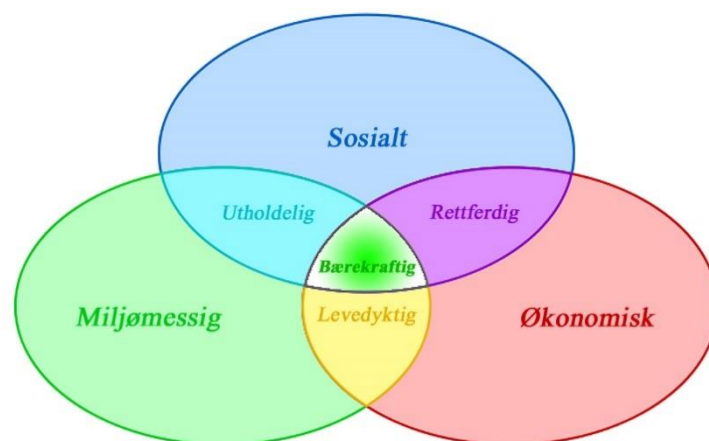

«Vi har sett hvor viktig det både er for frivillige i organisasjonen, trenere og medlemmer å ha retningslinjer å følge for å lettere kunne håndtere saker som kommer opp. Vi håper å fortsette arbeid for å få en trygg og god klubb for alle».

Bærekraft og frivillighet

Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine.

Bærekraftsmålene reflekterer de tre dimensjonene i bærekraftig utvikling: **klima og miljø, økonomi og sosiale forhold.**

Dette blir ofte kalt de tre dimensjonene i bærekraftig utvikling. Det er sammenhengen mellom disse tre dimensjonene som avgjør om noe er bærekraftig. FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Da målene ble vedtatt i 2015, var det med en ny forståelse for at økonomi, ulikhet og miljø påvirker hverandre i større grad enn det vi trodde tidligere. For ikke å bruke opp ressursene til den eneste kloden vi har, må vi finne løsninger som balanserer belastningen på miljøet med forbruket og økonomien vår, og finne bedre måter å fordele ressursene på. Det er bærekraftig både for mennesker og miljøet. <https://www.fn.no/Tema/Fattigdom/Baerekraftig-utvikling>

Frivillighetens virkeområder berører enkelte av målene i større grad enn andre og flere av målene er relevante for aktiviteten vi tilbyr. Vi har plukket ut mål nr. 3 som kan knyttes til viktigheten av arbeidet med trygge rammer i frivillige lag og organisasjoner i Møre og Romsdal.

SIKRE GOD HELSE OG
FREMME LIVSKVALITET FOR ALLE,
UANSETT ALDER

- Forebygge misbruk av alkohol og narkotiske stoff
- Redusere skader og dødsfall i trafikken
- Redusere skader og dødsfall som følge av farlige kjemikalier og forurensning, jfr. fluorforbudet i ski og granulathåndtering på kunstgressbaner i fotball
- Forebygge tobakksskader
- Forebygge og hindre enhver form for diskriminering og trakassering

Fram til i dag har **sosiale forhold** fått mindre oppmerksomhet enn de to andre dimensjonene i FNs bærekraftsmål – som **miljø og økonomi**. FN er tydelig på at også sosiale forhold er en viktig del av bærekrafts målene.

Tre mål er viktige i planlegging av sosialt bærekraftige lokalsamfunn:

- at innbyggerne har god tillit til samfunnet og hverandre
- har tilgang til arbeid, utdanning og gode nærmiljø
- at de føler at de hører til, og at de opplever trygghet

Frivillighet

Frivillige lag og organisasjoner er viktige bærebjelker i lokalsamfunnet. Det er viktig at medlemmene ivaretas slik at deres deltakelse er trygg og forutsigbar.

ILO (International Labor Organization) definerer frivillig arbeid som ikke-obligatorisk arbeid, og utdyper at dette skal være “den tiden en person bruker på å utføre en eller flere aktiviteter - enten gjennom en organisasjon, eller direkte overfor andre utenfor egen husholdning - uten å ta betalt.” (ILO Manual on the Measurement of volunteer Work side 13.) Denne definisjonen vektlegger viktigheten av at frivillig arbeid skal være ulønnet, samt til en fordel for samfunnet, miljøet, eller andre enn personlige tilknytninger. FN vektlegger videre viktigheten av at den frivillige virksomheten må springe ut av en institusjonell organisering, der det er en “viss grad av intern organisatorisk struktur som kan kjennetegnes gjennom konsistente mål, oppbygging og aktiviteter, gjenkjennelige organisatoriske rammer eller statutter eller vedtekter som definerer premisene for deltakelse.” Frivillighet Norge definerer frivillig virke som virksomhet, som for det vesentligste er basert på frivillige gaver/innsamlede midler og/eller frivillig tidsbruk, og som har et ikke-kommersielt formål.

I Norge tilsvarer den frivillige arbeidsinnsatsen 142 000 årsverk, der årsverk er en betegnelse for det arbeidet som utføres i løpet av et år av en arbeidstaker i full stilling (<https://www.tripletex.no/ordbok/arsverk/>). Dette har bidratt med en verdiskapning tilsvarende 75,7 milliarder kroner i 2017 (SSBs satellittregnskap for frivillig sektor 2019).

I samme frivillighetsbarometer ble det funnet at 63% av befolkningen over 15 år har gjort frivillig arbeid i løpet av det siste året.

Frivillige lag og organisasjoner er ressurser for mange lokalsamfunn og på mange områder i velferdssamfunnet. Frivillig sektor sitt bidrag til mangfold, kultur, politikk og demokratiske holdninger er av stor samfunnsmessig verdi. I frivillighetspolitikken er det et spesielt ansvar å legge til rette for barns utvikling og muligheter.

Fritidsaktiviteter som er organisert av frivillige organisasjoner innen idrett, friluftsliv, kunst og kultur er blant de viktigste for barn og unge. For barn og unge gir deltakelse i ulike aktiviteter mulighet til å tilegne seg ferdigheter og å øve seg i ulike sosiale sammenhenger.

Lag og organisasjoner er åpne for alle uansett alder, kjønn, funksjonsgrad og religiøs eller sosial bakgrunn. Gode retningslinjer og rutiner i lag og organisasjoner bidrar til trygge rammer, gode opplevelser og et godt oppvekstmiljø. Det reduserer også muligheten for negative hendelser. (2) og (3)

Foto: Norges Speiderforbund

Metode

Metoden som ble brukt for å få svar på det vi ønsket, var en kvantitativ spørreundersøkelse. Den ble sendt ut på e-post til 500 idrettslag og flere andre frivillige lag og organisasjoner. Spørreundersøkelsen ble også lagt på flere av organisasjonene sine Facebooks sider, andre kanaler i sosiale medier og eksisterende personlige nettverk. Det kom inn 111 enkelt svar, 108 svar er tellende pga. at to idrettslag svarte henholdsvis to og tre ganger.

Resultat

Hvem representerer du, og hva er din rolle i organisasjonen?

Grafen viser antall idrettslag og andre frivillige organisasjoner som har svart, samt hvilken rolle de som har svart har i sin respektive organisasjon.

95 idrettslag/særkretser har svart (91 tellende svar) og 16 andre organisasjoner. Andre organisasjoner er Røde Kors, ungdom- og fritidsklubber, søndagsskole, frivilligsentral, speider, korps, kor, 4H, bygdekvinnelag, festival og teater.

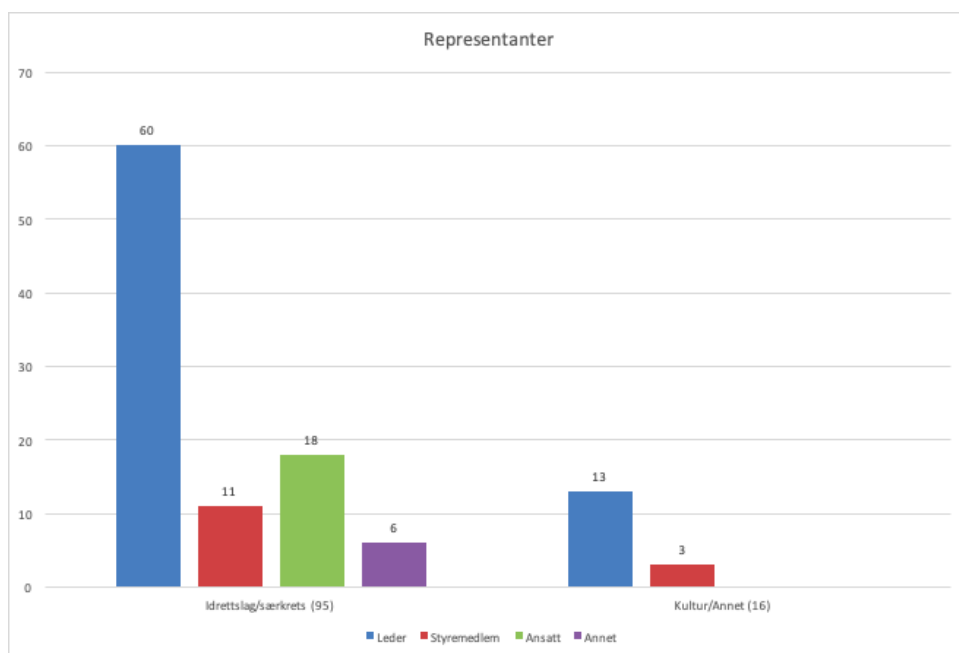
Til sammen kom det inn 111 svar, 108 svar er tellende.

Svar fra idretten er besvart av 60% ledere, 11% styremedlemmer, 18% ansatte og 6% har andre roller i sin organisasjon. Andre roller inkluderer blant annet aktive medlemmer, trenere og frivillige og daglig ledere.

Svarene fra de andre organisasjonene er besvart av ledere (13%) og styremedlemmer (3%).

Når det gjelder geografi, så viser en fintelling at 46 % av svarene kommer fra Sunnmøre, Nordmøre og Romsdal har 27% hver.

Representasjon og rolle

Hvilken målgruppe tilrettelegger dere aktiviteter for?

84% som har svart tilrettelegger aktivitet for barn og 90 % tilrettelegger aktivitet for ungdom. De fleste av dem tilrettelegger for begge gruppene. Når det gjelder voksne og eldre svarer 72% av organisasjonene at de har aktivitet for denne gruppa. 7 av de som svarer har **kun** aktivitet for barn og 9 av organisasjonene har **kun** aktivitet for ungdom og 8 av organisasjonene har **kun** tilrettelegging av aktivitet for voksne og eldre. Dette kommer ikke frem av grafen.

Målgruppe

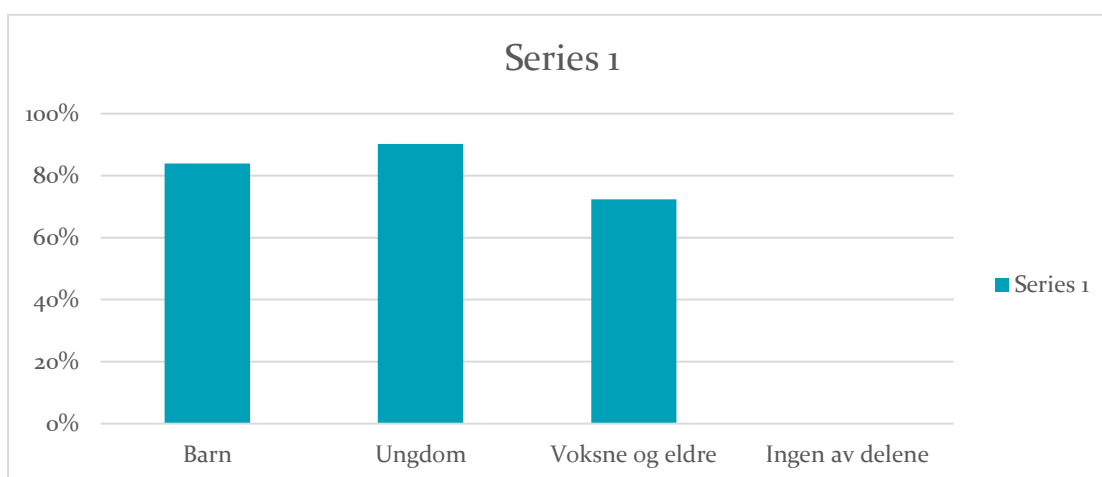
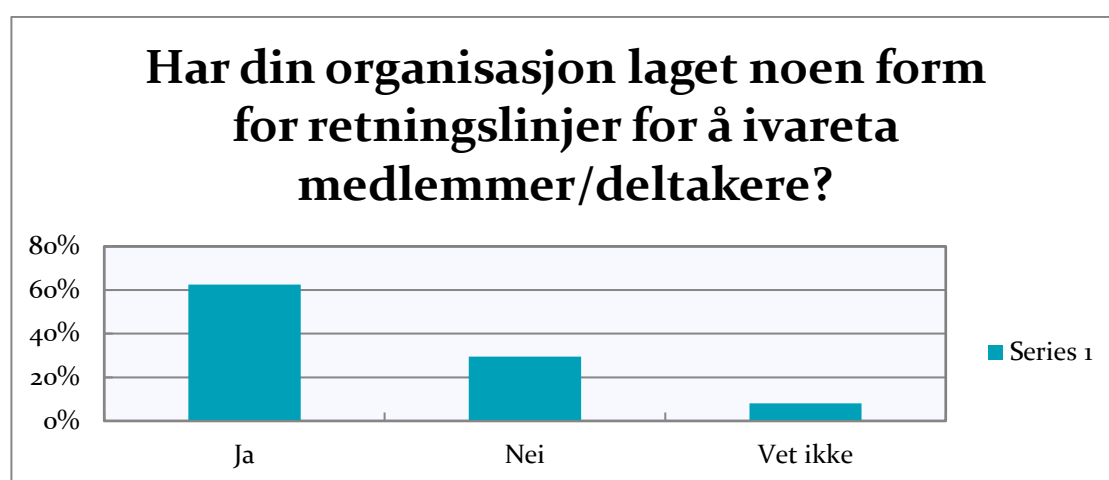

Foto: Siri Ask Fredriksen

Har din organisasjon laget noen form for retningslinjer for å ivareta medlemmer/deltakere?

63% av de som har svart har en, eller flere sett med retningslinjer for sin organisasjon. 29% svarer at de ikke har laget seg retningslinjer, 8 % har svart «vet ikke» på om de har egne retningslinjer. Her kom det også frem at flere som ikke har egne retningslinjer bruker hovedorganisasjonen sine retningslinjer.

Det er flere med aktivitet for barn og ungdom som svarer at de **ikke** har retningslinjer og at de heller ikke ser verdien av det, da de aldri har opplevd problem i sin organisasjon. Dette kom frem i eget kommentarfelt.

«Klubben prøver å etterleve alle retningslinjer som behøves for oss som organisasjon. Dette er viktig pga. at dette hjelper oss å utvikle oss til å bli en trygg og god klubb for alle medlemmene våre».

For hvilke temaer har dere retningslinjer? Her er det mulig å krysse av for flere.

Følgende prosentandel gjelder for hvert enkelt tema:

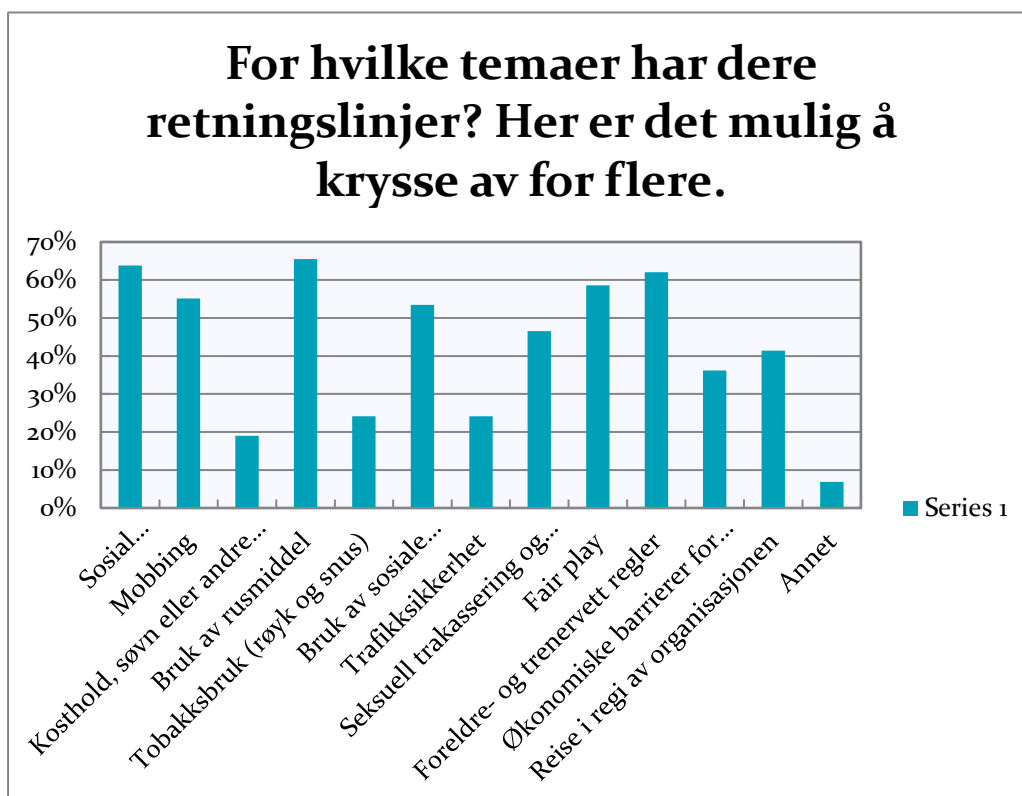
Sosial inkludering/integrering-**64%**
Mobbing-**55%**
Kosthold, søvn eller andre levevaner-**19%**
Bruk av rusmiddel-**66%**
Tobakksbruk (røyk og snus)-**24%**
Bruk av sosiale medier/publisering av bilder på nett-**53%**
Trafikksikkerhet-**24%**
Seksuell trakassering og overgrep **47%**
Fair play-**59%**
Foreldre- og trenervett regler-**62%**
Økonomiske barrierer for deltakelse-**36%**
Reise i regi av organisasjonen-**41,40%**
Annet-**7%**

Under «annet»:

-Vi har arrangert temakveld om mobbing for trenere og lagledere.

-Vi har retningslinjer og regler knyttet til oppførsel og inkludering, grunnprinsipper m.m.

-Det som er krysset ut er det vi fokuserer på i egne skriv. I tillegg har vi vedlagt at vi følger alle NIFs retningslinjer, og link til hvor disse kan finnes. Vi jobber videre med å utvikle mer, men har nylig startet arbeidet.

Hvordan formidler dere retningslinjene?

Her har det vært mulig å krysse av på flere alternativer.
Følgende prosentandel gjelder for hvert enkelt tema:

Våre hjemmesider-**61 %**

Sosiale medier (facebook/instagram/osv.)-**36%**

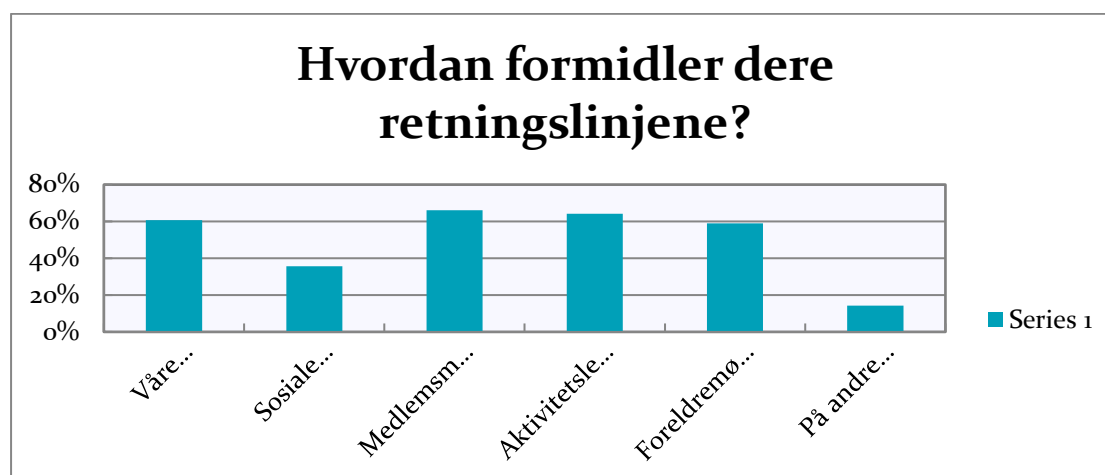
Medlemsmøter (f.eks. spillermøte)-**66%**

Aktivitetsledermøte (f.eks. lagleder- og trenerforum)-**64%**

Foreldremøter-**59%**

På andre måter:**14%**

«På andre måter» er for eksempel gjennom vedtekter, håndbok, baneregelverk, e-post til foreldre og ved oppstart av ny aktivitet hvert år.

Ønsker dere hjelp til å lage retningslinjer for trygghet og trivsel i deres organisasjon og hva trenger dere i tilfelle hjelp til?

Av de som har svart er det **3** organisasjoner som svarer ja på at de ønsker hjelp til å lage retningslinjer, **4** organisasjoner er usikre og **4** organisasjoner ønsker ferdige maler som de kan ta i bruk. Flere av de som svarer «nei» eller «vet ikke» henviser til hovedorganisasjonen sine retningslinjer og at de følger disse.

«Vi har ambisjoner om videre klubb utvikling og enda tryggere rammer for utøverne».

Politiattest

76% av alle som har svart krever politiattest av sine tillitsvalgte som jobber med barn, unge og personer med utviklingshemming. 24% svarer at de ikke krever politiattest av sine tillitsvalgte.

NIF pålegger alle som utfører oppgaver i norsk idrett, som innebærer et ansvars- eller tillitsforhold overfor mindreårige eller personer med utviklingshemming, å fremvise politiattest.

En opptelling av innkomne svar, viser at 11 idrettslag svarer nei på at de krever politiattest av sine tillitsvalgte. Alle disse har aktivitet for barn og ungdom, eller kun ungdom. 13 idrettslag har unnlatt å svare på dette spørsmålet, noen av dem har kun aktivitet for voksne og eldre.

Når det gjelder de øvrige organisasjonene som har svart, er det 3 som svarer nei og 6 som ikke har svart i det hele tatt.

«**Politiattest** har vist seg å være en tung og energikrevende prosess, med mer enn 300 tillitsvalgte i organisasjonen. NIF har også utarbeidet mange gode retningslinjer som vi kan følge. Generelt er laget vårt et godt sted å være, men selvsagt er vi klar over at også klubben kan bli utsatt for uheldige episoder».

Hovedorganisasjonen Søndagsskolen.no, har utarbeidet noen retningslinjer i forbindelse med krav om Politiattest. I tillegg følger vi organisasjonens Retningslinjer for håndtering av grenseoverskridende adferd og seksuelle krenkelser.

Konklusjon

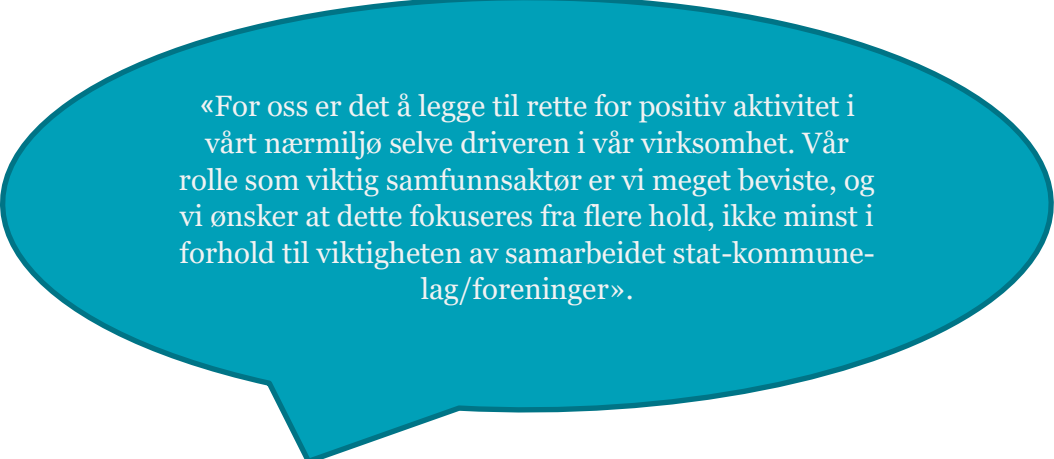
Undersøkelsen viser at mange organisasjoner jobber godt med temaet og har retningslinjer på plass for sin organisasjon. Det er også positivt at noen av de som ikke har retningslinjer, ønsker bistand til å få det på plass. Kommentarer som går igjen på hvorfor de ikke har laget sine egne, er mangel på kapasitet og/eller at de er en liten klubb/organisasjon med få ressurser. Mange av de som har svart bruker hovedorganisasjonens retningslinjer og det er også positivt.

Totalt sett er det et godt resultat, men allikevel bekymringsfullt at noen av de som har svart ikke ser nytte eller verdi av et slikt arbeid, spesielt med tanke på forebyggingsaspektet i dette. Det er også bekymringsfullt at flere ikke har krav om politiattest når det gjelder ansvars og tillitsforhold knyttet mot barn, ungdom og personer med utviklingshemming. Her er det blant annet flere idrettslag som svarer «nei» til tross for at det er et krav om det i idretten.

Mange tenker kanskje ikke over viktigheten av å ha nedskrevne retningslinjer, samt hvordan de skal gjennomføre dem i praksis før de står overfor en hendelse som kunne vært unngått, eller de står i en situasjon som må håndteres. Førre var prinsippet er viktig og den viktigste jobben vi gjør på dette feltet er å forebygge og unngå at uheldige hendelser skjer, samt å skape gode og trygge miljøer for de som deltar.

Vår konklusjon forsterkes av svarene som kom inn fra ungdomsundersøkelsen (4) i 2019. Den viser at de som fortsatt er aktive, sier at det sosiale er viktig. De som har sluttet svarer at *de følte de ikke var gode nok og at treneren ikke så dem*. Dette er sammen med skader viktige årsaker til at de sluttet.

Dette gjenspeiler Berntsen og Kristiansen (2019) sine funn og de teoriene som de bruker når de snakker om trenerens sine samhandlingsferdigheter og hvor viktig de er (5). Trenerens stil og evne til å samhandle påvirker det sosiale miljøet og utøvernes opplevelse av en trygg og god idrettsdeltakelse. Dette er overførbart til organisasjonsarbeidet for øvrig og alle frivillige lag og organisasjoner sin aktivitet. Det handler om den viktige voksenrollen og miljøet vi skaper for de som deltar. Det handler også om organisasjonen som må sette seg i førersetet og si noe om hvordan man ønsker å ha det. Trivsel og trygghet er fundamentalt for god utvikling uansett om du er barn, ungdom eller voksen.

«For oss er det å legge til rette for positiv aktivitet i vårt nærmiljø selve driveren i vår virksomhet. Vår rolle som viktig samfunnsaktør er vi meget bevisste, og vi ønsker at dette fokuseres fra flere hold, ikke minst i forhold til viktigheten av samarbeidet stat-kommune-lag/foreninger».

Veien videre

Rapporten distribueres til involverte samarbeidspartnere og sendes ut til frivillige lag og organisasjoner i fylket, samt til media og andre interesserte.

Vi må følge opp de organisasjonene som sier at de ønsker hjelp til å få plass retningslinjer og vi må sende ut /dele gode eksempler som kan tas i bruk, eller gi inspirasjon til de som ønsker det.

Målet er at alle organisasjoner som tilbyr aktivitet for barn og ungdom krever politiattest av sine tillitsvalgte. Dette er ett av flere viktige virkemidler, men det viktigste vi gjør er det vi gjør hver dag for at alle skal trives og være trygg. Det skal være trivelig, trygt og forutsigbart å delta aktivitet i regi av frivillige lag og organisasjoner.

Vi håper undersøkelsen kan være med å bidra i dette arbeidet og at enda flere ser viktigheten av å lage retningslinjer, samt bruke dem og bekjentgjøre dem for medlemmer og andre tilknyttet organisasjonene. Det er viktig å lære av hverandre, men samtidig gjøre en jobb i egen organisasjon.

Våre nettsider

[Fylkesmannen i Møre og Romsdal](#)

[Møre og Romsdal fylkeskommune](#)

[Kompetansesenter Rus Midt- Norge](#)

[NFF Nordmøre og Romsdal](#)

[Sunnmøre Fotballkrets](#)

[Møre og Romsdal Skikrets](#)

[Norsk Friidrett Møre og Romsdal](#)

[Møre og Romsdal Røde Kors](#)

[Møre og Romsdal Musikkråd](#)

[Nasjonalforeningen for Folkehelsen Møre og Romsdal](#)

[Romsdal og Nordmøre Speiderkrets](#)

[Møre og Romsdal idrettskrets](#)

Eksempel på maler

Referanser

Nr. 1 Regional delplan Folkehelse,

https://mrfylke.no/Media/filer/planar-og-strategiar/vedtatt-oppslag_regional-delplan-for-folkehelse.pdf

Nr. 2 Frivillighetens betydning, Vestland idrettskrets,

<https://www.idrettsforbundet.no/idrettskretser/hordaland-idrettskrets/idrettsrad/frivillighet/>

Nr. 3 «Hva er frivillighet» Frivillighet Norge

<https://www.frivillighetnorge.no/fakta/hva-er-frivillighet>

Nr.4 «Deltakelse i fritidsaktiviteter blant ungdom i Møre og Romsdal» Rapport 2019

Nr.5 <https://www.nih.no/om-nih/aktuelt/nih-bloggen/berntsen-hedda/feilaktig-om-god-coaching-gir-utbrenthet-fracfall-mistrivsel/>

Vedlegg

Spørreskjema

1. Hvem representerer du, og hva er din rolle i organisasjonen?

Leder, Styremedlem, Ansatt, Annet

2. Hvilken målgruppe tilrettelegger dere aktiviteter for?

Barn, Ungdom, Voksne og eldre, Ingen av delene

3. Har din organisasjon laget noen form for retningslinjer for å ivareta medlemmer/deltakere?

Ja, Nei, Vet ikke

4. For hvilke temaer har dere retningslinjer? Her er det mulig å krysse av for flere.

Sosial inkludering/integrering, Mobbing, Kosthold, søvn eller andre levevaner, Bruk av rusmiddel, Tobakksbruk (røyk og snus), Bruk av sosiale medier/publisering av bilder på nett, Trafikksikkerhet, Seksuell trakassering og overgrep, Fair play, Foreldre- og trenervett regler, Økonomiske barrierer for deltakelse, Reise i regi av organisasjonen, Annet

5. Hvordan formidler dere retningslinjene?

Våre hjemmesider, Sosiale medier (facebook/instagram/osv.), Medlemsmøter (f.eks. spillermøte), Aktivitetsledermøte (f.eks. lagleder- og trenerforum), Foreldremøter, På andre måter:

6. Ønsker dere hjelp til å lage retningslinjer for trygghet og trivsel i deres organisasjon og hva trenger dere i tilfelle hjelp til?

7. Krever din organisasjon politiattest?

8. Her kan dere skrive inn andre innspill og kommentarer